

XXI. državno Natjecanje iz hrvatskoga jezika

28. travnja 2016.

treći (III.) razred

zaporka

(peteroznamenkasti broj i riječ)
broj bodova:

100

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pažljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu te na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati plavom kemijskom olovkom na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Odgovori ne smiju biti pisani tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pisanu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Državno povjerenstvo:

1. _____

(predsjednik Državnoga povjerenstva)

2. _____

(član Državnoga povjerenstva)

3. _____

(član Državnoga povjerenstva)

1. Prepiši pisanim slovima, prema pravilima o pisanju velikoga i maloga slova, dijelove rečenica ispod crte otisnute velikim tiskanim slovima.

Javna znanstvena ustanova _____
HRVATSKI

MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA

nalazi se na _____ u Zagrebu.
MARULIĆEVU TRGU

Odluku o proglašenju Zakona o Centru donio je _____
HRVATSKI SABOR

2004. g., a _____
POSLOVNIK O RADU UPRAVNOG VIJEĆA CENTRA

donesen je 2007. g.

Knjiga _____ četvrta je knjiga u izdavačkoj seriji
ZAPIS S BANOVINI

memoarskoga gradiva.

5	

2. U sljedećim rečenicama napiši *ije, je* ili *e* na pripadajuće crte u riječima.

Nepr ____ porno je da je imao pr ____ čeg posla jer je naposl ____ tku i zasn ____ žilo.

4	

9	

3. Napiši č ili ć na pripadajuće crte u sljedećim riječima.

Jazavac nakostriješenih ___ekinja ___angrizavo zgrabi ___ešer i pokaže svoju ___ud.

4	

4. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Odredi glagolski oblik podcrtanim glagolima iz sljedećeg teksta.

Iz kuće pomoli se crna sjena i uputi se, naglo idući, prama onomu skrovištu gdje se običavahu razgovarati Marko i Elvira.

Elvira došavši u zakutak nasloni se na podnožje kipa što bješe tu postavljen. Kad opazi da joj se primiče čovjek, reče tiho: - Čekajte, molim vas! Je li došao Marko?

- Jest, danas.

- Evo vam pisma - reče Antonio, uručivši joj ga htjede odmah otići.

(E. Kumičić, *Začudeni svatovi*)

idući _____

jest _____

bješe _____

uručivši _____

čekajte _____

htjede _____

6	

10	

5. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Odredi vrstu svim podcrtanim riječima u rečenici.

Otišao je ma i nikoga ne našao. Čak je i otrčao put predgrađa. Srećom, odmah je naišao na nju i cmok! Mlada ga je jedva dočekala.

nikoga	_____	srećom	_____
ne	_____	cmok	_____
i	_____	mlada	_____
put	_____	jedva	_____

4	

6. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Koja je kratica pravopisno tačno napisana?

- A) rn (račun)
- B) gđa. (gospođa)
- C) rkp (rukopis)
- D) vlč. (velečasni)

1	

5	

7. Zaokruži slovo ispred točnog odgovora.

Koja neodređena zamjenica, u sljedećim rečenicama, zamjenjuje nešto općenito (skup raznovrsnih svojstava)?

- A) Držao je nekakav predmet.
- B) Nikakav je to uradak.
- C) Okupljao se ondje kojekakav svijet.
- D) Ispeci kakavgod kolač.

1	

8. Zaokruži slovo ispred točnog odgovora.

Koja je složenica pravopisno točno napisana?

- A) trik-pitanje
- B) tata mata
- C) spomen dan
- D) spomendom

1	

2	

9. Zaokruži slovo ispred točnog odgovora.

Koja je od navedenih rečenica neraščlanjena?

- A) Pričaju cijeli dan.
- B) Radi se po osam sati.
- C) Zabavljaju se.
- D) Plava je.

1	

10. Zaokruži slovo ispred točnog odgovora.

Koja je rečenica među navedenim rečenicama besubjektna?

- A) Na sudovima godišnje riješe stotine tužbi.
- B) Gdje smo se prošle godine zadnji put sreli?
- C) Tamo se raspravljalo o svima nama.
- D) Svoje su brojne greške sami naumili ispraviti.

1	

11. Zaokruži slovo ispred točnog odgovora.

Kojim se padežom, osim akuzativom, može izreći izravni objekt?

- A) instrumentalom
- B) prijedložnim dativom
- C) genitivom
- D) lokativom

1	

3	

12. Zaokruži slovo ispred točnog odgovora.

Koja je rečenica pogrešno napisana?

- A) Javio se liječnici jer mu treba uputnica.
- B) Morate platiti kaznu budući da niste podmirili račun.
- C) Dobit će nagradu zato što su je zaslužili.
- D) Doći ću kad me već zoveš.

1	

13. Zaokruži slovo ispred točnog odgovora.

Odredi vrstu sljedeće zavisnosložene rečenice.

Što su brže trčali, to su bili bliže cilju.

- A) pogodbena
- B) uzročna
- C) usporedna (poredbena, komparativna)
- D) posljedična

1	

14. Zaokruži slovo ispred točnog odgovora.

Koje od navedenih jezičnih osobitosti predlaže riječka filološka škola?

- A) 1. lice jd. prezenta s dočetakom na -u
- B) iste padežne nastavke za dativ, lokativ i instrumental množine
- C) uvođenje novih grafema
- D) fonološki pravopis

1	

3	

15. Zaokruži slovo ispred točnog odgovora.

Kakvu intonaciju imaju usklične i izjavne rečenice?

- A) uzlaznu
- B) silaznu
- C) uzlazno-silaznu
- D) silazno-uzlaznu

1	

16. Zaokruži slovo ispred točnog odgovora.

Koji je jezikoslovac uveo sljedeće nazive u hrvatski jezik?

glazba, pojam, uradak, zdravstvo

- A) Dragutin Boranić
- B) Ante Kuzmanić
- C) Bogoslav Šulek
- D) Fran Kurelac

1	

17. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Odredi vrste stilske obilježnosti prezenta u sljedećim rečenicama.

Dolazim odmah! _____

Jabuka ne pada daleko od stabla. _____

Skitam ti ja tako plažom do maloprije. _____

Stižu sutra ranom zorom. _____

4	

6	

18. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Sljedećim imenicama odredi množinu i izvedi od njih zbirnu imenicu.

JEDNINA	MNOŽINA	ZBIRNA IMENICA

klas	_____	_____

orah	_____	_____

žila	_____	_____

čeljade	_____	_____

4	

19. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Sklanjaj spoj riječi (sintagmu) *dvoja vrata*.

N _____	G _____	D _____

A _____	V _____	L _____

I _____

3	

20. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Odredi vrstu gramatičke veze među sastavnicama sintagmi u zadanoj rečenici.

Mudri Obad mudro je ignorirao mudrog obada mudrošću šutnje.

Mudri Obad	_____

mudro (je) ignorirao	_____

mudrog obada	_____

mudrošću šutnje	_____

4	

11	

21. Odgovor napiši na pripadajuću crtu.

Koja je vrsta sintagme rezultat sročnosti (kongruencije) ili upravljanja (rekcije)?

1	

22. Odgovor napiši na pripadajuću crtu.

Kako se zove glagolski način kojime izričemo želju u rečenici?

1	

23. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Odredi osam predikata iz sljedećih rečenica.

Trebali smo kasnije doći i tada ne bismo morali platiti ulaznicu.

_____ , _____

Sada kad smo riješili pitanja, možeš ostalima reći odgovore.

_____ , _____

Oni su velike lijenčine i više ne želim raditi za njih.

_____ , _____

Pojavio se novi kandidat, mogao bi biti primljen.

_____ , _____

4	

6	

24. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Odredi pet subjekata iz sljedećih rečenica.

Negdje je nešto zapelo i zaustavilo napredak. _____

Svidjela im se naša suzdržanost. _____

Ponekad se taj nije želio odazvati. _____

Dok se dvojica svađaju, treći koristi gužvu. _____ , _____

5	

25. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Odredi tri objekta iz sljedeće rečenice.

Izjavili su nam da će maraton završiti oni koji budu sanjali o takvu pothvatu.

_____ , _____ , _____

3	

26. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Kojem dijelu rečeničnog ustrojstva pripadaju podcrtane apozicije u zadanim rečenicama?

Brodio je po rijeci Muri. _____

Vjenceslav Novak je književnik prozaist. _____

Brod tanker prevozi naftu. _____

Udomio je psa lutalicu. _____

4	

12	

27. Odgovor napiši na pripadajuću crtu.

Sljedeće lične rečenice preoblikuj u bezlične zadržavajući gl. vremena zadanih rečenica.

Oni žive u gradovima. _____

On često žuri polako. _____

Pjevali su iz sveg glasa. _____

3	

28. Odgovor napiši na pripadajuću crtu.

Od koje jezikoslovne discipline odstupa sljedeća rečenica? *Mi smo došli tamo odakle smo mi krenuli.* (uporaba istih osobnih zamjenica u službi subjekta u složenim rečenicama)

1	

29. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Raščlani sljedeću rečenicu na rečenične dijelove.

Činilo se da je sve bilo sređeno, a ipak se nije mogao načuditi osjećaju da mu nešto nedostaje.

subjekti _____ , _____

predikati _____ , _____ , _____

objekti _____ , _____

4	

8	

30. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Odredi vrstu sljedećih zavisnosloženih rečenica. Priložnim rečenicama odredi vrstu.

Nije sve propalo jer su prijatelji pripremili namirnice. _____

Iako znam da je svanulo, ne mogu se probuditi. _____

Osjećam da mi raste temperatura. _____

Toliko me obuzela drhtavica da ne mogu ustati. _____

Zapisat ću poruku da mi bude podsjetnik. _____

Zabava je bila da bolju nisam mogla zamisliti. _____

6	

31. Odgovor napiši na pripadajuću crtu.

Dodaj odgovarajući veznik sljedećim zavisnosloženim rečenicama.

Ništa ne vidim _____ ne stavim naočale.

To je djelo _____ me je rastužilo.

_____ ne troše džeparac, uštede.

Nisam doznala _____ želiš.

4	

32. Odgovor napiši na pripadajuću crtu.

Sljedeće ishodišne rečenice preoblikuj u zavisnosloženu posljedičnu zadržavajući upitni oblik.

Je li more tako duboko? Tako se ne razaznaje njegovo dno.

1	

11	

33. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Sljedeće ishodišne rečenice preoblikuj u zavisnosloženu uzročnu, posljedičnu i pogodbenu (moguću).

Olovka mi ne treba. Olovku ću posuditi Ivanu.

A) uzročna:

Haljina joj se sviđa. Haljinu će kupiti.

B) posljedična:

Prijatelji vam nedostaju. Nazvat ćete prijatelje.

C) pogodbena (moguća):

3	

34. Odgovor napiši na pripadajuću crtu.

Koja riječ u zadanoj rečenici ima logički naglasak?

Što si saznao? _____

1	

35. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Odredi pravila (načela) o pisanju zareza u sljedećim rečenicama.

Mi smo gradili, oni rušili. _____

Kupit ću kuću, i to onu uz more. _____

Marko Marulić, otac hrvatske književnosti, napisao je *Juditu*. _____

3	

7	

36. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Podcrtanim konektorima odredi vrstu.

Drugim riječima, govornik je podsjetio da je situacija s hrvatskim jezikom sve ozbiljnija. Poslije toga podcrtao je zajedničko stajalište o potrebi nekog oblika regulative. Jedino je on smatrao da Ustavna odredba nije dovoljna. Uza sve to, naglasio je kako bi briga za hrvatski jezik trebala biti iznad političkih opredjeljivanja.

drugim riječima _____

poslije toga _____

jedino _____

uza sve to _____

4	

37. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Odredi sintaktičke osobitosti čakavskog, kajkavskog i štokavskog narječja u odnosu na hrvatski standardni jezik u podcrtanim dijelovima sljedećih rečenica.

Lice divojke je bilo. _____

Kaj si žalosna, deklica moja! _____

Idemo skakat. _____

3	

7	